

1. ΚΑΝ ' ΤΟ ΟΠΩΣ Η ΙΤΑΛΙΑ

Μέσο: ΤΟ ΒΗΜΑ ΚΥΡΙΑΚΗΣ_ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

Ημ. Έκδοσης: . . .28/09/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .28/09/2025

Σελίδα: 16

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΓΝΩΜΗ
Του **Μιχάλη**
Κρητικού

Κάν' το όπως η Ιταλία

Πριν από λίγες μέρες η Ιταλία έγινε η πρώτη χώρα στην Ευρώπη που θέσπισε εθνικό νόμο για την ενσωμάτωση της Ευρωπαϊκής Πράξης για την Τεχνητή Νομοσύνη (AI Act) στο εθνικό της δίκαιο. Αυτή όμως δεν ήταν μια τυπική άσκηση ευθυγράμμισης που έγινε διαδικαστικά λίγο πριν από τη λήξη της σχετικής προθεσμίας. Πραγματοποιήθηκε αρκετά νωρίτερα και με τρόπο δραστικό και δημιουργικό μέσω της εισαγωγής μιας σειράς πρωτοποριακών μέτρων που φιλοδοξούν να καταστήσουν τη χρήση αυτής της τεχνολογίας πιο διάφανη και πιο υπεύθυνη.

Ενα από τα πιο καινοτόμα σημεία του νέου νόμου είναι οι αυστηρές ποινικές συνέπειες για την κακόβουλη χρήση της ΤΝ (προβλέποντας ποινές φυλάκισης που φθάνουν ακόμα και τα 5 χρόνια), καθώς είναι η πρώτη φορά που η χρήση της ΤΝ αποκτά ποινική διάσταση. Θέτοντας την προστασία των παιδιών στο επίκεντρο της κανονιστικής της προσοχής, η Ιταλία επιβάλλει σοβαρούς περιορισμούς στην πρόσβαση των παιδιών στο Διαδίκτυο, απαιτώντας γονική συναίνεση για όσα παιδιά είναι κάτω των 14 ετών.

Το νομοθέτημα κάνει πράξη επίσης την έννοια της ψηφιακής κυριαρχίας καθώς ορίζει ότι

το κράτος πρέπει να δίνει προτεραιότητα, μέσω της πλατφόρμας ηλεκτρονικών προμηθειών του, στους παρόχους εκείνους που χρησιμοποιούν τοπικά κέντρα δεδομένων για την αποθήκευση και την επεξεργασία κρίσιμων δεδομένων.

Επιπλέον, το νομοθέτημα προωθεί επί της ουσίας την ανθρωποκεντρική προσέγγιση – ειδικά όταν οι αποφάσεις επηρεάζουν άμεσα τις ανθρώπινες ζωές – ορίζοντας ότι οι δικαστές και οι γιατροί δεν μπορούν να αναθέτουν αποφάσεις σε συστήματα ΤΝ. Οι εργοδότες από την πλευρά τους πρέπει να ενημερώνουν άμεσα τους εργαζομένους όταν χρησιμοποιούν τέτοια συστήματα, ενώ εισάγονται αυστηρότατοι κανόνες ανθρώπινης εποπτείας και «ικνηλασιμότητας» σε μια σειρά κρίσιμων τομέων.

Προβλέπεται επίσης η ίδρυση ειδικού παρατηρητηρίου για τη χρήση της ΤΝ στον χώρο εργασίας, ενώ μια σειρά ανεξάρτητων αρχών εξοπλίζονται με ιδιαίτερες ελεγκτικές και εκτελεστικές εξουσίες. Ενδεικτικό της σοβαρότητας η οποία επιδείχθηκε στη διαμόρφωση αυτού του νομοθετήματος είναι και το μεγάλο χρονικό εύρος της σχετικής διαβούλευσης.

Με άλλα λόγια, η Ιταλία δίνει πλέον τον τόνο για το πώς η καινοτομία μπορεί να υπηρετεί το

δημόσιο συμφέρον και τον τρόπο με τον οποίο η ΤΝ πρέπει να αντιμετωπιστεί: όχι μόνο ως εργαλείο καινοτομίας, αλλά και ως μια τεχνολογία με σοβαρές, εν δυνάμει, κοινωνικές συνέπειες.

Η πρωτοβουλία αυτή όμως δεν πρέπει να ξεφαινόταν κανέναν: το 2023 η Ιταλία έγινε η πρώτη χώρα που ανέστειλε τη λειτουργία του ChatGPT αναγκάζοντας την OpenAI να εισαγάγει ηλικιακά όρια. Μόλις τον περασμένο Δεκέμβριο, η ιταλική Αρχή Προστασίας Δεδομένων επέβαλε πρόστιμο 5 εκατομμυρίων ευρώ στη FoodinHio, δημιουργώντας ισχυρά πρότυπα για την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε όλη την Ευρώπη. Θα ακολουθήσουν άραγε και άλλες ευρωπαϊκές χώρες το παράδειγμα της γειτονικής μας χώρας τόσο ως προς τη μεθοδικότητα της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας όσο και ως προς την ολομυρότητα και την κοινωνική διάσταση της νομοθετικής τους στόχευσης;

Ο δρ **Μιχάλης Κρητικός** είναι κύριος ερευνητής του **ΕΛΙΑΜΕΠ**, επίκουρος καθηγητής σε θέματα Τεχνητής Νομοσύνης και Ψηφιακής Μετάβασης στη Σχολή Διακυβέρνησης του Πανεπιστημίου των Βρυξελλών και συγγραφέας του βιβλίου «Ethical AI Surveillance in the Workplace».